

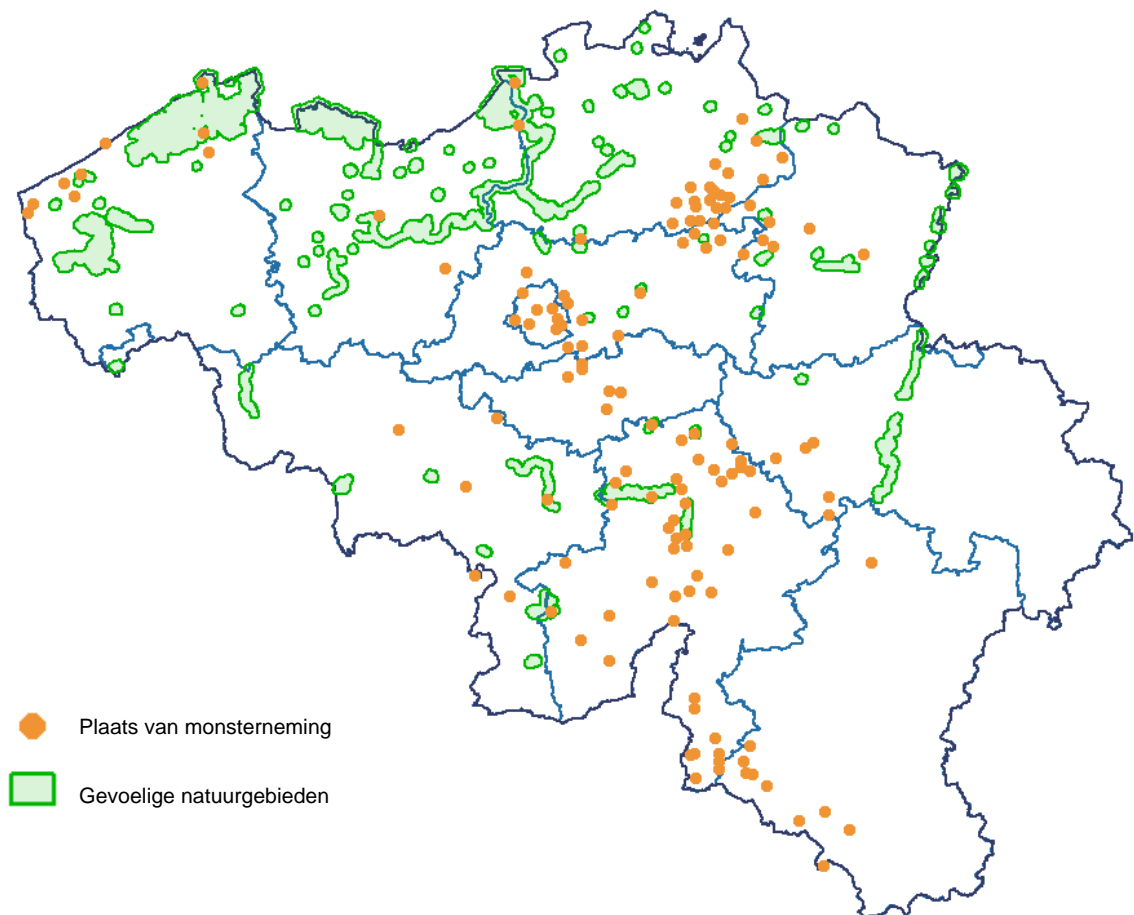
Resultaten van de monitoring voor vogelgriep in 2010

Actieve monitoring bij wilde vogels

In 2010 werden bij de actieve monitoring **3.040 wilde vogels** op de aanwezigheid van vogelgriep onderzocht. Net als in de voorgaande jaren, heeft het FAVV de bemonsteringen daarvoor toevertrouwd aan 2 netwerken:

- Het ornithologisch netwerk van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBINW) heeft de monsternemingen uitgevoerd op **2.763** vogels van **41** verschillende soorten. Deze vogels werden tijdens ringactiviteiten in het ganse land gevangen en na het ringen en de monsterneming onmiddellijk weer vrijgelaten. De monsternemingen vonden het ganse jaar door plaats en werden uitgevoerd op 113 verschillende sites.
- Het “Réseau de surveillance sanitaire de la faune sauvage” van de ULg (Université de Liège) heeft de monsternemingen uitgevoerd bij waterwild dat tijdens het jachtseizoen door jagers werd geschoten. Gespreid over de maanden januari en september t.e.m. december werden **277** eenden op 9 verschillende sites bemonsterd.

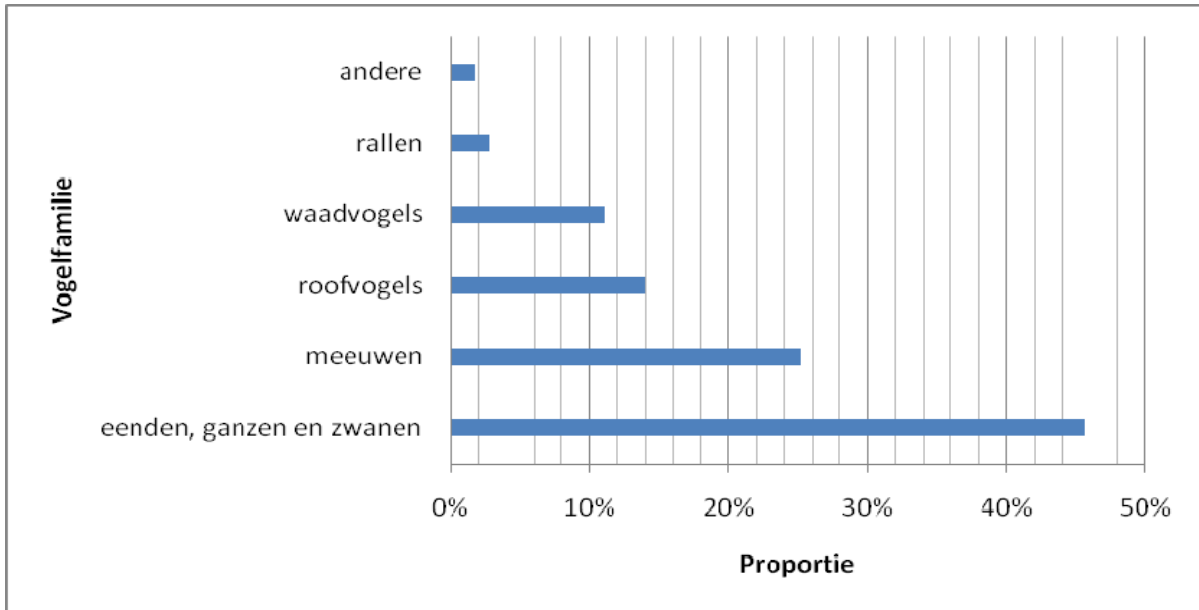
Figuur 1. Sites waar wilde vogels werden bemonsterd

Er werden vogels bemonsterd gespreid over het ganse land (zie figuur 1). Ongeveer 45% van de vogels werd bemonsterd in de gevoelige natuurgebieden. Deze gevoelige natuurgebieden zijn de gebieden in ons land met de grootste concentratie trekvogels. Zij worden daarom als het meest risicovol beschouwd voor wat betreft de introductie van vogelgriepvirussen.

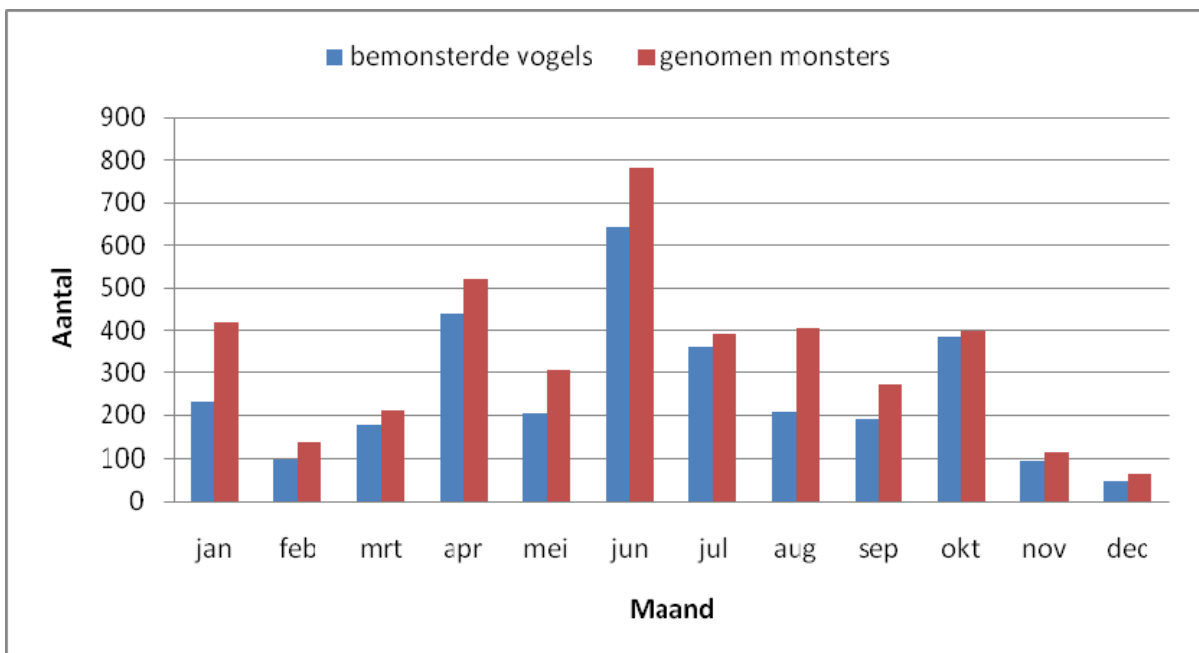
Zoals figuur 2 aangeeft, behoren de bemonsterde vogels tot verschillende soorten. Bijna 57% ervan behoort tot soorten die door de EU als zogenaamde “brugspecies” worden beschouwd, vogels dus die bij uitstek het H5N1 vogelgriepvirus kunnen meebrengen tijdens de migratie.

Figuur 2. Proportie van de bemonsterde vogelfamilies in de actieve monitoring van wilde vogels

De monsternemingen werden in de loop van het ganse jaar uitgevoerd. Figuur 3 geeft een overzicht daarvan.

Figuur 3. Overzicht van het aantal bemonsterde vogels en analyses per maand in de actieve monitoring van wilde vogels

Bij een bemonsterd dier kunnen tegelijk verschillende monsters genomen worden: cloacaswab, keelswab en eventueel bloed. Welke monsters genomen worden, hangt af van de vogelsoort: bij de brugspecies (vnl. vogels uit de familie van de eenden, ganzen en zwanen) worden veelal alle 3 monsters genomen. Een cloacamonster is namelijk beter geschikt voor het opsporen van allerlei laagpathogene vogelgriepvirussen, een cloacamonster voor het aantonen van het H5N1 vogelgriepvirus. Serummonsters laten dan weer toe om na te gaan of het dier in het verleden door griepvirussen werd besmet en een immuunreactie heeft ontwikkeld.

In totaal werden voor de 3.040 vogels 3.973 monsters genomen. Alle analyses werden uitgevoerd door het nationale referentielaboratorium CODA te Ukkel.

Resultaten

170 monsters, genomen bij 135 vogels (bijna alle behorende tot de families van de zwanen, ganzen en eenden), waren positief bij een PCR analyse. Virus kon nochtans maar geïsoleerd worden bij 7 vogels. Alle geïsoleerde virussen waren laagpathogeen. Zoals aangegeven in de onderstaande tabel, behoren zij tot de types H1, H2, H5, H6, H7, H9 en H12.

analyseresultaat	vogelsoort	locatie	maand
LPAI H2N3	wilde eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)	Vresse-sur-Semois	januari
LPAI H2N3	wilde eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)	Vresse-sur-Semois	januari
LPAI H12N5	steenloper (<i>Arenaria interpres</i>)	Oostende	januari
LPAI H5N2	zilvermeeuw (<i>Larus argentatus</i>)	Oostende	januari
LPAI H6N1	zilvermeeuw (<i>Larus argentatus</i>)	Oostende	januari
LPAI H7N7	canadagans (<i>branta canadensis</i>)	Esneux	juli
LPAI H1N1	wilde eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)	La Hulpe	oktober

Deze cijfers bewijzen nogmaals dat veel laagpathogene vogelgriepvirussen circuleren bij watervogels en in het bijzonder bij eenden, ganzen en zwanen en meeuwen. Dergelijke bevinding is normaal en vormt enkel een risico wanneer het een laagpathogeen H5 en H7 vogelgriepvirus betreft dat zich zou kunnen omvormen tot een hoogpathogene variant, eens het zou zijn overgaan van wilde vogels op gekweekt pluimvee.

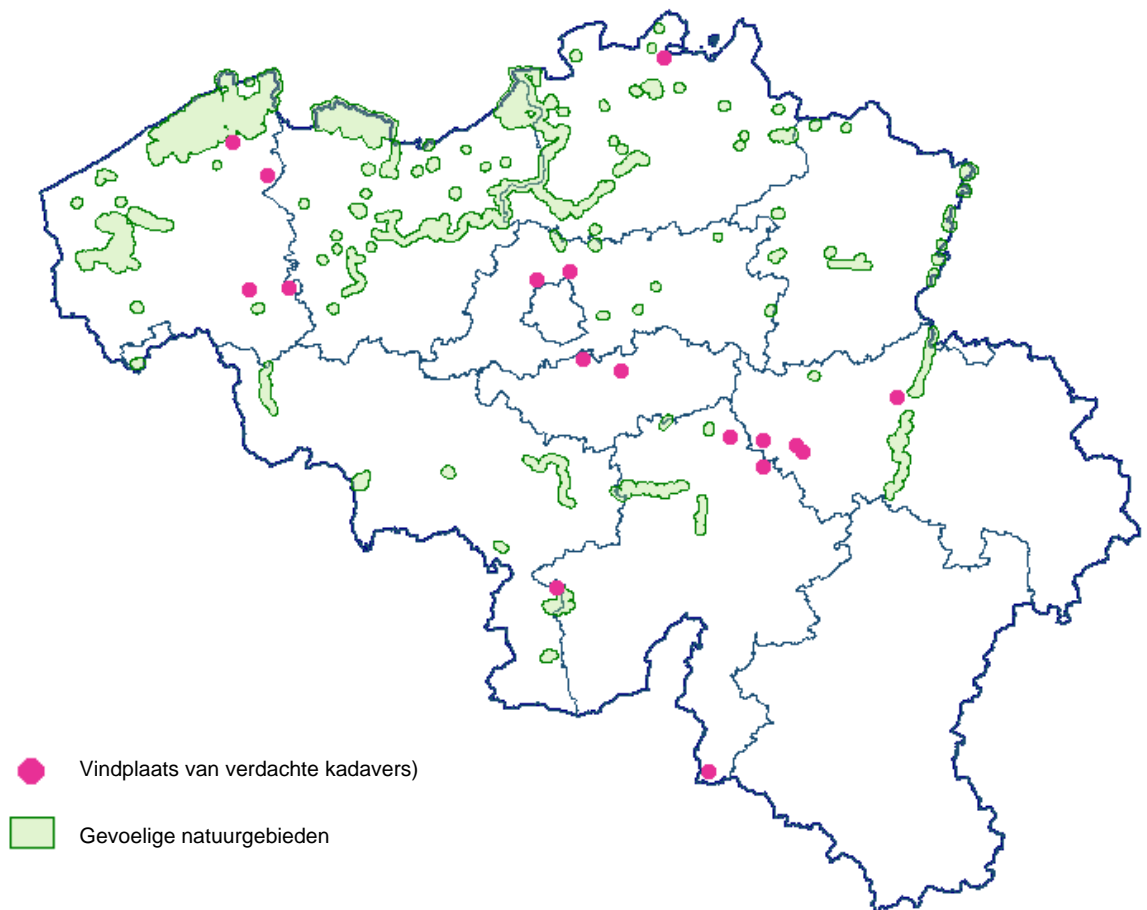
Verdachte sterfte bij wilde vogels – passieve monitoring

Meldingen van verdachte sterfte bij wilde vogels worden opgevolgd door de natuurdiensten van de 3 Gewesten, nl. door het Agentschap natuur en bos (Vlaams gewest), de Division de la nature et des forêts (Waals gewest) en het Brussels instituut voor milieubeheer (Brussels hoofdstedelijk gewest). Deze 3 diensten staan in voor het ophalen van de kadavers en het wegbrengen ervan naar het referentielaboratorium CODA te Ukkel, waar de analyses gebeuren.

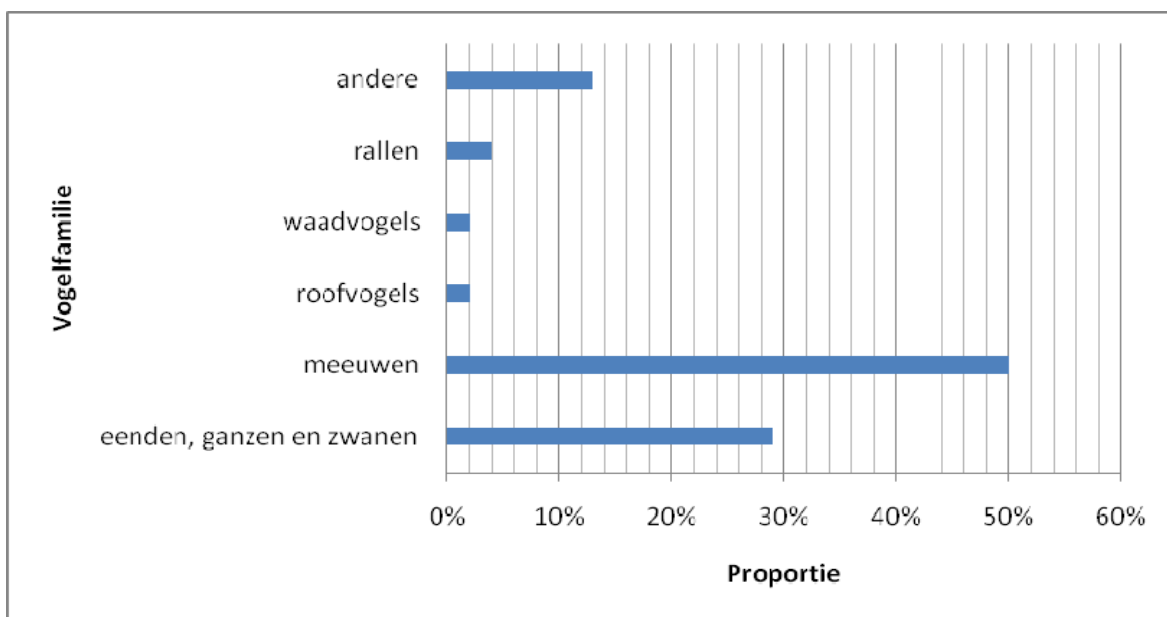
Sinds 2006, toen er 104 verdachte gevallen voor analyse werden aangeboden, is het aangeboden aantal dossiers jaar na jaar verminderd. In 2009 werden slechts 7 dossiers geopend. In 2010 werden 20 dossiers geopend met in totaal 48 kadavers van vogels. Deze stijging is niet het gevolg van een grotere aandacht voor vogelgriep bij het publiek, maar van een aanpassing in het verzamelen van de kadavers. In 2010 werden zo kadavers van roofvogels verzameld in vogelopvangcentra, waarbij uiteraard publiek niet tussenkomt.

De onderstaande figuren geven informatie over de vindplaats van de kadavers en de vogelfamilie waartoe ze behoren. De meerderheid van de kadavers werd verzameld buiten de gevoelige natuurgebieden. Daarnaast valt op dat de familie van de zwanen, ganzen en eenden niet de meerderheid uitmaakt van de verzamelde kadavers, terwijl net deze soorten als meer risicovol beschouwd worden voor wat betreft het meebrengen van het virus.

Figuur 4. Vindplaatsen van verdachte kadavers van wilde vogels

Figuur 5. Proportie van de bemonsterde vogelfamilies in de passieve monitoring van wilde vogels

Resultaten

Alle dood gevonden vogels bleken negatief bij een analyse met de PCR. Geen van de voor analyse aangeboden vogels was dus drager van een H5- of H7-vogelgriepvirus.

Serologische monitoring bij pluimvee

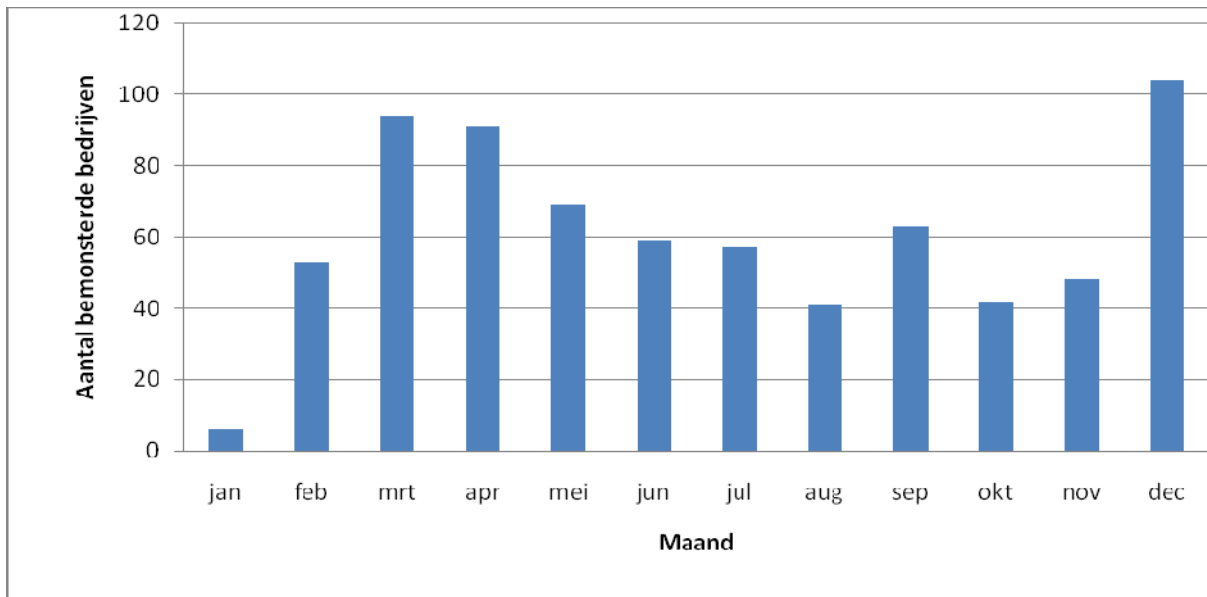
In 2010 werden monsters genomen op 731 professionele pluimveebedrijven. Zoals aangegeven in de volgende tabel, betroffen de monsternemingen verschillende soorten.

pluimveesoort		aantal genomen monsters
kippen	leg	429
	vermeerdering	209
eenden en ganzen		27
kalkoenen		48
andere (duiven, parelhoenen, patrijzen, fazanten)		18

Het aantal te realiseren monsternemingen werd bepaald in functie van een aantal risicofactoren, o.a. de lokalisatie in een gevoelig natuurgebied, het houden van meer gevoelige diersoorten, het houden van pluimvee in open lucht.

Het programma werd uitgevoerd, gespreid over het ganse jaar. Daarbij werden ongeveer **8.400** stuks pluimvee bemonsterd.

Figuur 6. Overzicht van het aantal bemonsterde pluimveehouderijen per maand in de serologische monitoring

Resultaten

Er werd pluimvee met antistoffen tegen H5 en/of H7 gevonden op 53 houderijen.

Twee eendenbedrijven waren eveneens positief na virologische analyses. In één van beide werd een niet-pathogeen H6N8 virus aangetoond. Op het andere bedrijf kon er geen enkel virus aangetoond worden.

De betrokken bedrijven dienden dan ook niet opgeruimd te worden.